



**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት**

የሰ.መ.ቁ 233250

ጥቅምት 05 ቀን 2016 ዓ.ም

ዳኞች፡- እትመት አሠፋ

ደጀኔ አያንሳ

ብርቅነሽ እሱባለው

ሐብታሙ እርቅ ይሁን

ብርሃኑ መንግስቱ

አመልካቾች፡- 1. ወ/ሮ እኩልነት ተስፋዬ ከጠበቃ ራሄል ከፍያሌው ጋር ቀረቡ

2. አቶ ሐብታሙ አበበ--- ቀረቡ

ተጠሪ፡- የአዲስአበባ ከተማ አስተዳደር የፕብሊክ ሰርቪስ ሰ/ሰ/ል/ቢሮ አልቀረቡም

ይህ መዝገብ የመ.ቁ 208801 የከሆነው መዝገብ ጋር ተጣምሮ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

የሰበር አቤቱታው ሊቀርብ የቻለው 1ኛ አመልካች ነሐሴ 17 ቀን 2014 ዓ.ም ጽፈው ባቀረቡት የሰበር አቤቱታ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 275119 ጥቅምት 09 ቀን 2014 ዓ.ም በዋለው ችሎት የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመ.ቁ 280685 መጋቢት 15 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጠውን ውሳኔ በመሻር 1ኛ አመልካች ክስ ለማቅረብ የሚያስችላቸው መብት ሳይኖር፤ ኮንዶሚኒየም ቤቱ ላይ ምንም መብት ሳይኖራቸው እና ተወዳድረው ያሸነፉት ባለ ሁለት መኝታ ኮንዶሚኒየም ቤት ሳይኖር ባቀረቡት ክስ መነሻነት በስር ፍርድ ቤቱ የተሰጠው ውሳኔ ተገቢ አይደለም በማለት የሰጠው ውሳኔ፤ ይህንኑ ውሳኔ በማጽናት የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 217807 ግንቦት 19 ቀን 2014

ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል በማለት አቤቱታ በማቅረባቸው ነው።

ጉዳዩ በሽልማት ተሰጥቷል የተባለን የኮንዶሚኒየም ቤት ለማስመለስ የቀረበን ክስ የሚመለከት ሲሆን ክርክሩ የተጀመረው በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ነው። በስር ፍርድ ቤት በተደረገው ክርክር የአሁን 1ኛ አመልካች ከሳሽ፤ በዚህ የሰበር ክርክር የሌለ የልደታ ክፍለከተማ መሬት ልማት ማኔጅመንት 1ኛ ተከሳሽ፤ የአሁን ተጠሪ 2ኛ ተከሳሽ፤ የአሁን 2ኛ አመልካች ደግሞ 3ኛ ተከሳሽ በመሆን ተከራክረዋል። የአሁን 1ኛ አመልካች በስር ፍርድ ቤት ያቀረቡት ክስ ይዘት በአጭሩ፡- የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በስሩ ባሉት ሴክተር መስሪያ ቤቶች ካሉ ሠራተኞች መካከል በስራ አፈጻጸማቸው ከፍተኛ ጥረት ያደረጉትን እና የላቀ አፈጻጸም ያላቸውን ሰራተኞች ለማበረታታት የኮንዶሚኒየም ቤትን ሽልሚል፤ በዚህ መሠረት 1ኛ አመልካች በልደታ ክፍለከተማ መሬት ማኔጅመንት በሰነድ አልባ ይዞታዎች መስተንግዶ ስር የመስክ ልኬት እና ሽንሻኖ ባለሙያ ነኝ፤ በ2011 ዓ.ም ባሳየሁት ከፍተኛ የስራ አፈጻጸም የስር 1ኛ ተከሳሽ በአንደኛ ደረጃ በማስቀመጥ የገንዘብ እና የሰርተፍኬት ሽልማት ሰጥቶኛል፤ የልደታ ክፍለከተማ ፐብሊክ ስርቪስ እና የሰው ሀብትና ልማት ጽ/ቤት በላከው መሠረትም እንደገና ከመሬት ልማት ማኔጅመንት ጽ/ቤት እና ደጋፊ የስራ ሂደቶች ከ1ኛ እስከ 3ኛ ከየጽ/ቤት ከወጡ ባለሙያዎች ውስጥ አንድ ሰው በነፍስ ወከፍ በፕሮሰስ ካውንስል ጸድቆ እንዲላክ በተባለው መሠረት ከሁሉም ጽ/ቤቶች በአንደኝነት ተመርጮ ስለተላከሁ ምርጥ ፈጻሚ ተብዬ ሽልማት አግኝቻለሁ፤ የአዲስአበባ ከተማ አስተዳደር ከንቲባ ጽ/ቤት 1ኛ ለወጣ ባለሁለት መኝታ የኮንዶሚኒየም ቤት፤ 2ኛ ለወጣ ባለአንድ መኝታ ኮንዶሚኒየም ቤት ፤ 3ኛ ለወጣ ደግሞ ስቱዲዮ ኮንዶሚኒየም ቤት ሽልማት ሰጥቷል፤ 2ኛ አመልካች የልደታ ክፍለከተማ መሬት ልማት ማኔጅመንት የሰው ሐብት አስተዳደር ቡድን መሪ ነው፤ 2ኛ አመልካች በየትኛውም የስራ ሂደት አልተወዳደሩም፤ በተግባርም በስራ አፈጻጸም አላሸነፉም፤ ሆኖም ስልጣናቸውን ተጠቅመው 1ኛ አመልካችን ከ1ኛ ወደ 3ኛ ደረጃ ዝቅ በማድረግ ራሳቸውን 1ኛ በማድረግ ባለሁለት መኝታ የኮንዶሚኒየም ቤት እንዲሰጣቸው አድርገዋል፤ ውድድሩ ባለሙያ ለባለሙያ ነው፤ 2ኛ አመልካች የሰው ሐብት ቡድን መሪ እንጂ ባለሙያ ባለመሆናቸው ስልጣናቸውን አላግባብ እንደተጠቀሙ ያሳያል፤ ስለሆነም አላግባብ የተወሰደውን ባለሁለት መኝታ ኮንዶሚኒየም ቤት ማግኘት እንድችል የስር 1ኛ ተከሳሽ እና የአሁን ተጠሪ ጉዳዩን በገለልተኛ ወገን አጣርተው ለፍርድ ቤቱ እንዲያሳውቁ ተደርጎ ቤቱ ይገባታል ተብሎ እንዲወስንልኝ በማለት ዳኝነት መጠየቃቸውን የሚያሳይ ነው።

የስር 1ኛ ተከሳሽ እና የአሁን 2ኛ አመልካች የፍርድ ቤቱ መጥሩያ ደርሶአቸው ስላልቀረቡ መልስ የመስጠት መብታቸው የታለፈ መሆኑን ከመዝገቡ ጋር ተያይዞ የቀረበልን የውሳኔ ግልባጭ ያመለክታል።

የአሁን ተጠሪ በሰጠው መልስ የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ አቅርቦ በብይን የታለፈ ሲሆን በፍሬነገሩ ላይ በሰጠው መልስ ደግሞ የተሸላሚ ፈጻሚዎች አመራረጥ በሶስቱ ፑል ከ1ኛ እስከ 3ኛ ድረስ ከየጽ/ቤቱ ተደራጅቶ ተልኳል፤ በዚህ መሠረት ከፑሉ 1ኛ የሆኑት 2ኛ አመልካች ናቸው፤ የስራ ሂደት መሪ ከባለሙያ

ጋር መወዳደር የለበትም የሚለው ሀሳብ በመስፈርቱ ያልተካተተ እና በመስፈርቱ ላይ ማንኛውም የአዲስአበባ ከተማ አስተዳደር ምርጥ ፈጻሚ ሰራተኛ የሆነ እንደሚወዳደር የተካተተ በመሆኑ በከተማ ደረጃ በዚህ መልክ የተወዳደሩ መሆናቸው ጨምሮ 1ኛ ተከላሽ ተሸላሚዎችን ዝርዝር ያላከበት ደብዳቤ ተያይዟል፤ ስለሆነም ተጠሪን ሊጠይቁ የሚችሉበት ምክንያት ስለሌለ ክስ ውድቅ ሊደረግ ይገባል በማለት ተከራክሯል።

ጉዳዩ የቀረበለት ፍርድ ቤትም የልደታ ክፍለከተማ አስተዳደር ፕብሊክ ሰርቪስ እና የሰው ሀይል ልማት ጽ/ቤት የተለዩትን ፈጻሚዎች ለአዲስአበባ ከተማ ፕብሊክ ሰርቪስ እና የሰው ሀይል ልማት ቢሮ የላከው በድጋሚ አወዳድሮ እና ለይቶ ነው ወይስ ቀድሞ በተለዩት ደረጃዎች መሰረት ነው? ውድድሩ ሲካሄድ የነበረው እና በመስፈርቱ መሰረት ፈጻሚዎች የተለዩት በየጽ/ቤታቸው ነው ወይስ እንደ ፑል በጥቅሉ ነው የተመረጡት? ውድድሩ የተካሄደው እና በመስፈርቱ መሰረት የመለየት ተግባር የተደረገው በገለልተኛ አካል ነው ወይስ አይደለም? 2ኛ አመልካች በውድድሩ ውስጥ ተካተው ነበር ወይስ አልነበረም? 1ኛ አመልካች 3ኛ ደረጃ መደረጋቸው በአግባቡ ነው ወይስ አይደለም? ተከላሾች ክርክር የቀረበበትን ባለሁለት መጃታ ኮንዶሚኒየም ቤት ለ1ኛ አመልካች ለቀው ሊያስረክቡ ይገባል ወይስ አይገባም? የሚሉትን ጭብጦች በመያዝ ከሚመለከተው የአስተዳደር አካል ስለጉዳዩ ተጣርቶ እንዲቀርብለት ካደረገ በኋላ መርምሮ የልደታ ክፍለከተማ አስተዳደር ፕብሊክ ሰርቪስ እና የሰው ሀይል ልማት ጽ/ቤት በላከው ምላሽ ላይ በጥቅሉ በመስፈርቶቹ አግባብ ለይቶ እንደላከ የገለጸ ቢሆንም ፈጻሚዎቹ የተገመገሙበት እና ከእያንዳንዱ መስፈርት አንጻር የተለኩበት ማስረጃ አልቀረበም፤ ውድድሩ የተካሄደው በፑል ደረጃ ሲሆን የመሬት ልማት ማኔጅመንት አንዱ ፑል በመሆኑ ከጽ/ቤቱ ከ1ኛ እስከ 3ኛ የተመረጡት ፈጻሚዎች ሽልማቱ ይመለከታቸዋል፤ 1ኛ አመልካች በ2011 ዓ.ም በተቀመጠው መለያ መስፈርት መሰረት 1ኛ የወጡ ስለመሆኑ በተገለጸበት ሁኔታ በዚያው ተመሳሳይ መስፈርት በድጋሚ ሲለይ 3ኛ መሆናቸው ተገልጿል፤ ሆኖም በድጋሚ በተደረገው መረጣ ላይ ውድድሩ የተካሄደው እና ውጤቱ የተለከው በ2ኛ አመልካች አማካኝነት መሰረት ሲሆን የተሰራባቸውን መስፈርት የሚያሳይ ሰንጠረዥ ቀርቧል፤ ሆኖም የአዲስአበባ ከተማ ፕብሊክ ሰርቪስ እና የሰው ሀብት አስተዳደር በላከው ትዕዛዝ መሠረት በካቢኔ የጸደቀ አይደለም፤ 1ኛ አመልካች በተደጋጋሚ የሚቀሩ እና መስፈርቱን የማያሟሉ ስለመሆኑ የመሬት ልማት ማኔጅመንት ጽ/ቤት ገልጾ አቴንዳንስ ተልኳል ያለ ቢሆንም የአቴንዳንስ አባሪ አልተላከም፤ ደረጃው የጸደቀው 2ኛ አመልካች በጻፉት ደብዳቤ ላይ ብቻ በመመርኮዝ ነው፤ ቡድኑ መሪው ተወዳዳሪም ነጥብ ሰጪም አወዳዳሪም በሆኑበት ሁኔታ፤ ሌላ ገለልተኛ ወገን በመስፈርቱ መሰረት ውጤት ባልሰጠበት ሁኔታ 1ኛ አመልካች ከ1ኛ ደረጃ ወደ 3ኛ ደረጃ መደረጋቸው በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገመንግስት አንቀጽ 25 ላይ የተደነገገውን መሠረታዊ የሆነ የእኩልነት መብት የሚጥስ ነው፤ 1ኛ አመልካች በ2011 ዓ.ም በተደረገው ምዘና 1ኛ ደረጃ የወጡ በመሆኑ እና ለ1ኛ ደረጃ ለወጣ ፈጻሚ ሊሰጥ የሚገባ ሽልማት ሊሰጣቸው ስለሚገባ ተከላሾች አከራካሪውን ባለ ሁለት መጃታ ኮንዶሚኒየም ቤት ለቀው ሊያስረክቧቸው ይገባል ሲል ወስኗል።

የአሁን ተጠሪ ይህን ውሳኔ በመቃወም ለፌዴራል ክፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመቁ 275119 የይግባኝ አቤቱታ አቅርቧል። ይግባኙ የቀረበለት ፍርድ ቤትም ግራቀኙን ካከራከረ በኋላ 1ኛ አመልካች

ባለሁለት መኝት ኮንዶሚኒየም ቤት ሊያስገኝላቸው የሚችል 1ኛ ደረጃ አፈጻጸም አግኝተው እንደነበር በስር 1ኛ ተከላሽ መስሪያ ቤት የተሰጣቸው ስለመሆኑ ያቀረቡት የሰነድ ማስረጃ ያሳያል፤ ሆኖም 1ኛ አመልካች ከ2ኛ አመልካች ጋር ተወዳድረው በስራ አፈጻጸም በልጠው 1ኛ ወጥተው የተሰጣቸው ስለመሆኑ ያቀረቡት ማስረጃ የለም፤ 1ኛ አመልካች የስር 1ኛ ተከላሽ ባዘጋጀው መስፈርት 1ኛ ደረጃ ውጤት እንዳላቸው ማስረጃ ያቀረቡ ቢሆንም ተጠሪ ባዘጋጀው መስፈርት መሠረት ተወዳድረው 1ኛ ደረጃ ላይ ያስቀመጣቸው ውጤት አለመኖራቸው መዝገቡ ውስጥ ያሉት የሰነድ ማስረጃዎች ያስረዳሉ፤ 2ኛ አመልካች እንደማንኛውም ሰራተኛ ሊወዳደር የሚችል ሲሆን እንዳይወዳደር የሚያደርግ መስፈርት የለም፤ ለኮንዶሚኒየም ቤቱ ተብሎ በመወጣው መስፈርት መሠረት ከ2ኛ አመልካች እና ከሌላ ግለሰብ ጋር ተወዳድረው 1ኛ እንደሆነ ምንም የሚያሳይ ውጤት በሌለበት 1ኛ አመልካች ቤቱን እንዲሸለሙ የሚያደርጋቸው ውጤት ሳይኖራቸው እና 1ኛ ደረጃ መውጣታቸውን የሚያሳይ ምንም ዓይነት ማስረጃ ሳይኖራቸው የስር 1ኛ ተከላሽ በራሱ መስፈርት አወዳድሮ 1ኛ ስላደረጋቸው ብቻ ባለሁለት መኝታ ኮንዶሚኒየም ቤት ማግኘት አለብኝ ብለው ክስ ማቅረባቸው የሕግ መሠረት የለውም፤ 1ኛ አመልካች ከላሽ ሊያደርግ የሚያስችላቸው ምንም ዓይነት አመላካች ማስረጃ በሌለበት በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33(2)(3) መሠረት ክስ ማቅረባቸው ተገቢ አይደለም በማለት በስር የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ በመሻር 1ኛ አመልካች ለባለ ሁለት መኝታ ኮንዶሚኒየም ቤት ተወዳድረው 1ኛ ደረጃ ስለመሆናቸው እና ቤቱ የሚገባቸው ስለመሆኑ ምንም ማስረጃ ሳይኖር ይገባኛል ብለው ክስ ማቅረባቸው የሕግ እና የማስረጃ ድጋፍ የለውም በማለት ወስኗል።

1ኛ አመልካች በተራቸው ይህን ውሳኔ በመቃወም ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 217807 የይግባኝ አቤቱታ ያቀረቡ ቢሆንም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 337 መሠረት ይግባኛቸው ተሰርዟል።

በሌላ በኩል የአሁን 2ኛ አመልካች በፊናቸው የስር የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ በመቃወም ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 270258 የይግባኝ አቤቱታ ያቀረቡ ቢሆንም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 337 መሠረት ይግባኛቸው ተሰርዟል።

የሰበር አቤቱታው የቀረበው ከላይ የተመለከቱትን ውሳኔዎች በመቃወም ነው። 1ኛ አመልካች የሲ.መ.ቁ 233250 በሆነው መዝገብ ነሐሴ 17 ቀን 2014 ዓ.ም ጽፈው ያቀረቡት የሰበር አቤቱታ ይዘት በአጭሩ፡- ተጠሪ የ1ኛ አመልካች 1ኛ መውጣትን እና 2ኛ አመልካች አላግባብ ስልጣኑን በመጠቀም ድርጊቱን እንደፈጸመ አልተቃወመም፤ ተጠሪ ሽልማቱ ለእገሌ ይገባል የሚል ክርክር አላቀረበም፤ 2ኛ ተጠሪም የክርክሩ አካል ባልሆነበት ይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤት የሰጠው ውሳኔ ባልተጠየቀ ዳኝነት ላይ የተሰጠ ውሳኔ ነው፤ 2ኛ አመልካች ለብቻው ያቀረበው ይግባኝ ውድቅ በተደረገበት ሁኔታ ተጠሪ ባቀረበው ይግባኝ መነሻነት የተሰጠው ውሳኔ በአቋራጭ መብት እንዲያገኝ የሚያደርግ ነው፤ 2ኛ አመልካች ተጠሪ ባቀረበው ይግባኝ ላይ የክርክሩ አካል አይደሉም፤ ይግባኙ አያስቀርብም ተብሎ እያለ የተሰጠው ውሳኔ ከስነ ስርዓት ውጪ ነው፤ አመልካች ክሱን ለማቅረብ የሚያስችል መብት እንዳለኝ የሚያሳዩ አግባብነት ያላቸውን ማስረጃዎች እና

ክርክሮች ለስር ፍርድ ቤቱ አቅርቦአለሁ፤ ስለሆነም ይህ ታልፎ አመልካች መብት የላትም በሚል በስር ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት የተሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል የሚል ነው።

የ1ኛ አመልካች የሰበር አቤቱታ በሰበር አጣሪው ችሎት ተመርምሮ የይግባኝ ቅሬታ ያቀረበው የአሁን ተጠሪ ሲሆን ቅሬታውም ሀላፊ ሳልሆን ሀላፊ ተብያለሁ የሚል ሆኖ ባለበት ፍርድ ቤቱ የስር 3ኛ ተከላሽ ያቀረበውን የይግባኝ ቅሬታ ሰርዞ ባለበት እና ከይግባኝ ባይ መብት አንጻር ብቻ ቅሬታውን መርምሮ ውሳኔ ሊሰጥ ሲገባው ባልተጠየቀ ዳኝነት በ3ኛ የስር ተከላሽ ላይ የተሰጠውን ውሳኔ ጭምር በመሻር የወሰነበት አግባብነት ከይግባኝ አቀራረብ እና አወሳሰን ሥነ ሥርዓታዊነት አንጻር ለመመርመር የሚል ጭብጥ ተይዞ ተጠሪ መልስ እንዲሰጥበት ተደርጎ ጉዳዩ ለዚህ ችሎት ቀርቧል።

ተጠሪ ጥር 12 ቀን 2015 ዓ.ም የሰጠው መልስ ይዘት በአጭሩ፦ የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በሰጠው ውሳኔ ላይ የተጠሪን ጥፋት ሳያመለክት በደፈናው ባለሁለት መኝታ ኮንዶሚኒየም ቤት እንድናስረክብ መወሰኑ ከስራ ድርሻችን ጋር ስለማይገናኝ ይግባኝ መጠየቃችን እና 1ኛ አመልካች በጉዳዩ ላይ መልስ እንዲሰጡበት ተደርጎ መወሰኑ ተገቢ ነው፤ 1ኛ አመልካች በሌሉበት ይግባኙ አልታየም፤ 2ኛ አመልካች ለብቻቸው ይግባኝ መጠየቃቸው በእኛ በኩል አይታወቅም መጥሪያም አልደረሰንም፤ ውሳኔዎቹ የተወሰኑት በተለያዩ ችሎት በመሆኑ ከፍተኛው ፍርድ ቤት ይህን ያውቅ ነበር ማለትም አይቻልም፤ የግራቀኞችን ክርክርም ፍጹም የተለያየ ነው፤ 1ኛ አመልካች 2ኛው አመልካች ይግባኝ ማለታቸውን ያውቁ ከነበር መዝገቦቹ ይጣመሩልኝ ማለት ይችሉ ነበር፤ አመልካች አሉኝ የሚሏቸው ማስረጃዎች ከክፍለከተማው እንጂ ከተጠሪ አይደሉም፤ አመልካች ክስ ከማቅረባቸው አስቀድሞ ለተጠሪ ያቀረቡት አቤቱታ የለም፤ ስለሆነም በስር ይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤት የተሰጠው ውሳኔ ተገቢ ስለሆነ ሊጸና ይገባል የሚል ነው።

1ኛ አመልካችም የሰበር አቤቱታቸውን በማጠናከር የመልሰ መልስ ሰጥተዋል።

በሌላ በኩል የአሁን 2ኛ አመልካች ተጣምሮ በታየው የሰ.መ.ቁ 208801 በሆነው መዝገብ ሠኔ 04 ቀን 2013 ዓ.ም ጽፈው ባቀረቡት የሰበር አቤቱታ የመንግስት ሠራተኞች የደረጃ እድገት የቅሬታ አፈታት እና አጠቃላይ አስተዳደራዊ ጉዳይ በአዋጅ ቁጥር 1064/2010 አንቀጽ 81 እና በአዋጅ ቁጥር 56/2010 መሠረት በአስተዳደር ፍርድ ቤት የሚታይ እንጂ ፍርድ ቤቱ ጉዳዩን የማየት ስልጣን የለውም፤ ተጠሪ እና የስር 1ኛ ተከላሽ ጉዳዩን የህዝብ እምባ ጠባቂ ተቋም እንዲያየው ተደርጎ በሕግ አግባብ የተሰራ መሆኑ ተረጋግጧል፤ 2ኛ አመልካች ሀላፊ ሳልሆን ሰራተኛ ነኝ፤ ሠራተኞችን የማወዳደርበት እና በግል የምሽልምበት ሥልጣን የለኝም፤ በ 2011 ዓ.ም አዲስ በተላከው ሰርኩላር መሠረት ሠራተኞችን በማወዳደር ያሸነፉትን መስሪያ ቤቱ ለይቶ በአግባቡ የተሰራ ነው፤ አቤቱታ ቀርቦበትም በገለለልተኛ አካል ተረጋግጧል፤ አመልካች ለሚመለከተው የአስተዳደር ፍርድ ቤት ክስ አቅርበው በሕግ አግባብ የተሰራ መሆኑ አረጋግጦ ክሱን ውድቅ አድርጎታል፤ ስለሆነም በስር ፍርድ ቤቶች የተሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል የሚል ነው።

የ2ኛ አመልካች የሰበር አቤቱታ በሰበር አጣሪው ችሎት ተመርምሮ የስራ አፈጻጸምን መሠረት በማድረግ የአዲስአበባ አስተዳደር ሰራተኛውን በማወዳደር የሰጠውን ሽልማት መሠረት በማድረግ በግራቀኙ መካከል የነበረውን ክርክር ስር ፍርድ ቤት በማየት የወሰነበት አግባብነት ከፍርድ ቤቱ የዳኝነት ሥልጣን ጋር በማገናዘብ ለመመርመር የሚል ማስቀረቢያ ጭብጥ ተይዞ 1ኛ አመልካች መልስ እንዲሰጡት ተደርጎ ጉዳዩ ለዚህ ችሎት ቀርቧል።

1ኛ አመልካች ሐምሌ 02 ቀን 2013 ዓ.ም በሰጡት መልስ 1ኛ አመልካች ለፍርድ ቤት ክስ ከማቅረብ በፊት በተለያዩ የአስተዳደር አካላት አቤቱታ አቅርቦ ተገቢውን ምላሽ አላገኘሁም፤ ለአዲስአበባ ከተማ ፍርድ ቤት ጉዳዩን አቅርቤም ሥልጣን የሌለው መሆኑ እና በፌዴራል ፍርድ ቤቶች ክስ እንዳቀርብ ተገልጿልኝ፤ ጉዳዩ በኮሚቴ ታይቷል ለአስተዳደር ፍርድ ቤት ቀርቧል የተባለው ሐሰት ነው፤ የአምባ ጠባቂ ተቋም ግራቀኞችንን አላነጋገረም ሌላም ገለልተኛ አካል በዳኝነት አላየውም፤ ስለሆነም በስር የመጀመሪያው ደረጃ ፍርድ ቤት የተሰጠው ውሳኔ ሊጸና ይገባል የሚል ነው።

የግራቀኙ ክርክር እና በየደረጃው ባሉት ፍርድ ቤቶች የተሰጠው ውሳኔ ከላይ የተመለከተውን ይመስላል። ይህ ችሎትም በሰበር አጣሪው ችሎት የተያዘውን ማስቀረቢያ ነጥብ ከግራቀኙ ክርክር፤ ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና ለጉዳዩ አግባብነት ካላቸው ሕጎች ጋር በማገናዘብ እንደሚከተለው መርምሮታል።

ከክርክሩ ሒደት መገንዘብ እንደቻለው ጉዳዩ የቀረበለት የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በሰጠው ውሳኔ የአሁን ተጠሪ ቅር በመሰኘት ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የመ.ቁ 275119 በሆነው መዝገብ ይግባኝ ጠይቆ ይግባኙ የቀረበለት ፍርድ ቤት በስር የፌዴራል መጀመሪያ ፍርድ ቤት የተሰጠውን ውሳኔ የሻረው መሆኑን እና ይህም ውሳኔ በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት በትዕዛዝ የጸና መሆኑን፤ በሌላ በኩል የአሁን 2ኛ አመልካች በፊናቸው የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ በመቃወም ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 270258 ይግባኝ ጠይቀው ይግባኙ የቀረበለት ፍርድ ቤት በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 337 መሠረት ይግባኞቻቸውን የሰረዘ መሆኑን እና አመልካቾች በየፊናቸው ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ተጣምረው በታዩት መዝገቦች የሰበር አቤቱታ ያቀረቡ መሆኑን ነው። ይህም የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በስር ፍርድ ቤት በተሰጠ አንድ ውሳኔ ላይ ሁለት ተከራክሪ ወገኖች / 2ኛ አመልካች እና ተጠሪ / በተለያዩ መዝገብ በየፊናቸው ያቀረቡለትን ይግባኝ ለየብቻ አይቶ የተለያየ ውሳኔ የሰጠ መሆኑን የሚያሳይ ነው።

በመሠረቱ የፍትሐብሔር ሥነ ሥርዓት ሕጉ መሠረታዊ ዓላማ ክርክሮችን ሥርዓት ባለው መንገድ በመምራት በአፋጣኝ እንዲታዩ በማድረግ ጌዜን፤ ጉልበትን እና ገንዘብን በመቆጠብ ፍትሐዊ ውሳኔ መስጠት ነው። ተመሳሳይ በሆነ ጉዳይ ተመሳሳይ የሆኑ ተከራካሪ ወገኖች በአንድ ፍ/ቤት በተለያዩ መዝገቦች መከራከራቸው ሲታወቅ ጉዳዩን በመጀመሪያም ሆነ በይግባኝ ደረጃ የተመለከቱት ፍ/ቤቶች እነዚህ ሁለት ጉዳዮች ተጣምረው እንዲታዩ ካላደረጉ በቀር በአንድ ጉዳይ ላይ በተለያዩ አኳኋን ፍርድ ሊሰጥ ይችላል። በተመሳሳይ ተከራክሪ ወገኖች በሚከራከሩበት ተመሳሳይ ጉዳይ አንድ ፍ/ቤት በተለያዩ ክስ ተቀብሎ

በማስተናገዱ ምክንያት የተለያዩ ፍርድ መስጠቱ በየትኛውም መለኪያ ቢሆን ፍትሐዊ እና ሕጋዊ ካለመሆኑም በላይ በዚህ አኳኋን የተሰጡትንም ፍርዶች ማስፈፀም አዳጋች ነው።

ይህንንም በመገንዘብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕጉ እንደዚህ ያለ ሁኔታ እንዲያጋጥም ሥርዓት ዘርግቷል። ይኸውም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 8(1) ላይ ለክርክሩ መነሻ የሆነው ነገር አንድ አይነት ወይም ተመሳሳይነት ያለው ሆኖ ምላሽ የሚያስፈልገውም የሥረ - ነገር ጭብጥና ተከራክሪ ወገኖችም ተመሳሳይ ሆነው ጉዳዩ በቅድሚያ ሥልጣን ላለው ፍ/ቤት ቀርቦ በመሰማት ላይ እያለ ሌላው ፍ/ቤት ይህንኑ አንድ የሆነውን ጉዳይ ተቀብሎ ለመከራከር አይችልም በማለት ተመሳሳይ የሆነው ጉዳይ በአንድ ፍ/ቤትም ሆነ በሌላ ፍ/ቤት በቀረበ ጊዜ ክርክሩ ሊቀጥል እንደማይገባ አስገዳጅነት ባለው ሁኔታ ደንግጓል። ምናልባትም ይኸው ሥርዓት ሳይፈፀም ተመሳሳይ የሆነውና በተመሳሳይ ተከራካሪ ወገኖች የተነሳው ጉዳይ በተለያዩ ክስ አማካኝነት በተለያዩ ፍ/ቤት ቀርቦ በመሰማት ላይ የሚገኝ መሆኑ ከታወቀም የክርክሩ ተነጣጥሎ መታየት ለዳኝነት ሥራ አመራር ወይም ለትክክለኛ ውሳኔ አሰጣጥ የማይመች ወይም የማይገባ ሆኖ ስለሚገኝ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 11 መሰረት ተጣምሮ መታየት ይኖርበታል።

በያዘነው ጉዳይ የአሁን አመልካች እና ተጠሪ የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በሰጠው ውሳኔ ቅር በመሰኘት ለፌዴራሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በየፊናቸው ይግባኝ አቤቱታ አቅርበዋል። ይግባኙ የቀረበለት ፍርድ ቤት በአንድ መዝገብ ተከራክሪ የነበሩ የተለያዩ ወገኖች በየፊናቸው ይግባኝ ሊያቀርቡ የሚችሉበት ሥርዓት እንዳለ በመገመት በተቻለው ሁሉ ጥንቃቄ በማድረግ ጉዳዮቹን አጣምሮ ማየት ሲገባው 2ኛ አመልካች እና ተጠሪ በየፊናቸው ያቀረቡትን ይግባኝ በተለያዩ መዝገብ ተመልክቶ የተለያዩ ውጤት ያለው ውሳኔ መስጠቱ በፍትሐብሔር ሥነ ሥርዓት ሕጉ የተቀመጠውን የክርክር አመራር ሥርዓት ያላገናዘበ እና ሕጉ ሊያሳካ ካሰበው ዓላማ ውጪ ሆኖ አግኝተነዋል። በሌላ በኩል ዋናውን ጉዳይ በሚመለከት በስር ይግባኝ ሰሚው ከፍተኛ ፍርድ ቤት የተሰጠው ውሳኔ ተገቢ መሆኑን አለመሆኑን እንደሚከተለው መርምረነዋል።

የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ተጠሪ ባቀረበው የይግባኝ አቤቱታ መነሻነት በስር የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የተሰጠውን ውሳኔ የሻረው 1ኛ አመልካች ከሳሽ ሊያደርግ የሚያስችላቸው ምንም ዓይነት አመላካች ማስረጃ በሌለበት በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33(2)(3) መሠረት ክስ ማቅረባቸው ተገቢ አይደለም በማለት በስር የፌዴራሉ መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ በመሻር 1ኛ አመልካች ለባለ ሁለት መኝታ ኮንዶሚኒየም ቤት ተወዳድረው 1ኛ ደረጃ ስለመሆናቸው እና ቤቱ የሚገባቸው ስለመሆኑ ምንም ማስረጃ ሳይኖር ይገባኛል ብለው ክስ ማቅረባቸው የሕግ እና የማስረጃ ድጋፍ የለውም በማለት ነው።

በመሠረቱ የአንድ መብትና ግዴታ ምንጭ ሕግ ወይም ውል ሲሆን አንድ ከሳሽ ሌላውን ወገን በተከሳሽነት ፍርድ ቤት መክሰስ የሚያስችለው ምክንያት (cause of action) እንዲኖረው የግድ የሚል መሆኑንና ለመክሰስ የሚያስችል ጥቅም ወይም መብት በማረጋገጥ አቤቱታ ካላቀረበ በቀር በማናቸውም ሰው ላይ ክስ ሊያቀርብ የማይችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 33(2)እና(3) ድንጋጌ ያስገነዝባል። ሆኖም በአንድ ወገን ላይ ክስ ለማቅረብ የሚያስችል መብት ወይም ጥቅም መኖሩ ብቻውን ውጤት የሚያመጣ ሳይሆን

ከሳሹ ተጣሰብኝ ወይም ተደፈረብኝ ወይም አልተፈፀመልኝም የሚለውን ግዴታ በሌላው ወገን በሕግ ወይም በውል የተገኘ መብቱ / ጥቅሙ / የተጣሰበት መሆኑን፤ ተከሳሹ መብቱ የተደፈረበት ወይም ግዴታ ያልተፈፀመበት መሆኑን፤ መብቱ በመደፈሩ ወይም ሊፈፀምለት ይገባው የነበረው ግዴታ ባለመፈፀሙ ጥቅም የቀረበት ወይም ጉዳት የደረሰበት መሆኑን፤ እንዲሰጥለት የሚጠይቀው ዳኝነት (relief) በሕግ የተፈቀደ መሆኑን ካለሳዬ በቀር ያቀረበው ክስ ተቀባይነት ሊኖረው የማይገባ ስለመሆኑም ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33(2)እና(3) ፤ 231 ድንጋጌዎች ጣምራ ንባብ መዘንዘብ ይቻላል። በመሆኑም አንድን ክስ የሚያቀርብ ተከራካሪ ወገን ይህንን ሊያስረዳ የሚችል ጠቋሚ ማስረጃ (Prima facie evidence) ሊያቀርብ ይገባል። ከሳሽ የሆነው ወገን ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33(2)እና(3) ድንጋጌ አኳያ የሚጠበቅበት ክስ በመሰረተበት ነገር / ሐብት / ላይ ከሕግ ወይም ከውል የመነጨ መብት ወይም ጥቅም እንዳለው እና ይሄው ጥቅሙ ወይም መብቱ በተከሳሹ የተካከበት ወይም የተጣሰበት መሆኑን እንጂ ገና ተከሳሹ ሳይጠራ በክሱ የተጠቀሰውን ፍሬነገር በማስረጃ እንዲያረጋግጥ አይደለም። ይህም ከሳሽ የሆነው ተከራካሪ ወገን ከጅምሩ እንዲያረጋግጥ የሚጠበቅበት አላች የሚለውን መብት በክስ አቤቱታው ላይ እንዲያሳይ እና ይህንንም የሚያረጋግጥለት ጠቋሚ ማስረጃ ማቅረብ እንደሆነ፤ ክስ የማቅረብ መብት ወይም ጥቅም ማስረዳት መቻል እና እንደክሱ አቀራረብ ወይም እንደተጠየቀው ዳኝነት ወሳኔ ለመስጠት የሚያስችል የማስረጃ ምዘና ደረጃ ልዩነት ያላቸው መሆኑን የሚያሳይ ነው። ተከራካሪ የሆኑ ወገኖች የሚያቀርቧቸውን ክርክሮች ለመወሰን በሕግ አግባብ የተቋቋሙ ፍ/ቤቶች ደግሞ ተከሳሽ ወገን ክሱን ለማስተባበል የሚያቀርበውን መከራከሪያ እና ማስረጃ መሠረት በማድረግ ፍሬነገርን አጣርተው እና ማስረጃ መዘነው ወሳኔ መስጠት የሚጠበቅባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33/2 እና 231፤ 182 እና 273 ድንጋጌዎች ይዘት ያስገነዝቡናል። የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎትም በዚህ ረገድ በተለይም የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33 እና 231 አተገባበርን አስመልክቶ በሰ.መ.ቁ 82234፤ 135639፤ 144052 እና በሌሎችም መዝገቦች ላይ አስገዳጅ የሕግ ትርጉም ሰጥቶበታል።

በያዘነው ጉዳይ አመልካች ዳኝነት የጠየቁበትን ጉዳይ ለመጠየቅ የሚያስችል የአዲስአበባ ከተማ አስተዳደር የላቀ የስራ አፈጻጸም ያላቸውን ሠራተኞች የኮንዶሚኒየም ቤት ለመሸለም ባወጣው መመሪያ መሠረት ተወዳድረው የባለሁለት መኝታ የኮንዶሚኒየም ቤት አሸናፊ መሆናቸውን እና ይህንን መብታቸውንም ለማስከበር የሚያስችል የክስ ምክንያት ያላቸው መሆኑን በክሳቸው ላይ ገልጸዋል። ይህንን ክሳቸውን ለማስረዳትም የተለያዩ ማስረጃዎችን አቅርበዋል። እነዚህም ማስረጃዎች አመልካች ይገባኛል በሚሉት ባለሁለት ኮንዶሚኒየም ቤት ላይ መብት ያላቸው ስለመሆኑ አስረጂ ወይም ጠቋሚ ማስረጃ እንደሆኑ ግንዛቤ የሚወስድበት ነው። አመልካች አስተዳደሩ ባወጣው መስፈርት መሰረት በስራ አጻጸም የተሻለ ውጤት እንዳላቸው እና ባለሁለት መኝታ ኮንዶሚኒየም ቤቱ የሚገባቸውን መሆኑን በመግለጽ ያቀረቡትን ክስ ለማስረዳት የሚያስችላቸውን የተለያዩ ማስረጃዎችን እስካቀረቡ ድረስ በጉዳዩ ላይ ወሳኔ ሊሰጥ የሚገባው በተቃራኒው የሚከራከሩት አካላት በጉዳዩ ላይ የሰጡትን መልስ መሠረት በማድረግ አከራካሪ የሆነው የፍሬነገር ጭብጥ ከተለየ በኋላ አመልካች ያቀረቧቸው ማስረጃዎች ለጉዳዩ አግባብነት ያላቸው ማስረጃዎች መሆን አለመሆናቸው በአግባቡ ተለይተው፤ ተመዝነው እና ተከራካሪዎቻቸው ካቀረቡት

ክርክር እና ማስረጃ እንዲሁም ከተገቢው ሕግ ጋር ተገናዝበው አመልካች በጠየቁት ዳኝነት መሠረት ውሳኔ ለመስጠት የሚያስችሉ መሆን አለመሆናቸው በመግለጽ ውሳኔ የሚሰጥበት እንጂ አመልካች ክስን ለማቅረብ የሚያስችል አመልካች ማስረጃ አላቀረቡም ተብሎ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33/3 መሠረት የአመልካችን ክስ ውድቅ ለማድረግ የሚያስችል አይደለም፡፡

በመሆኑም ጉዳዩን በይግባኝ የተመለከተው የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ከግራ ቀኙ ክርክር እና ክርክራቸውን ለማስረዳት ካቀረቡት ማስረጃ አንፃር አመልካች ያቀረቧቸው ማስረጃዎች እንደክስ አቀራረባቸው ለማስረዳት የሚያስችሉ አግባብነት ያላቸው ማስረጃዎች መሆን አለመሆናቸው በአግባቡ ከተለዩ በኋላ በእያንዳንዱ ማስረጃ ላይ ተገቢ የሆነ ሕጋዊ ትንታኔ በመስጠት ተከራካሪዎቻቸው ካቀረቡት ማስረጃ ጋር አገናዝበው በቀረበለት ይግባኝ ላይ ውሳኔ መስጠት ሲገባው ይህንኑ ሳያደርግ የአመልካችን ክስ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33/3 መሠረት ውድቅ በማድረግ የሰጠው ውሳኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33/2፤ 33/3 እና 231/1(ሀ) ድንጋጌዎችን ያላገናዘበ እና ኢ-ሥነ-ሥርዓታዊ ሆኖ አግኝተነዋል፡፡ ስለሆነም ተጠሪ ባቀረበው ይግባኝ መነሻነት በስር የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ተሰጥቶ የነበረው ውሳኔ የተሻረ እና የጸና ውሳኔ የሌለ በመሆኑ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በግራቀኙ የቀረበለትን ክርክር እና ማስረጃ መርምሮ ተገቢውን ሕጋዊ ውሳኔ እንዲሰጥ ማድረግ ስነ ስርዓታዊ ሆኖ አግኝተነዋል፡፡ በዚህም ምክንያት ተከታዩን ውሳኔ ሰጥተናል፡፡

ውሳኔ

1. የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 270258 ግንቦት 18 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጠው ብይን፤ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 275119 ጥቅምት 09 ቀን 2014 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ፤ ይህንኑ ውሳኔ በማጽናት የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 217807 ግንቦት 19 ቀን 2014 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 348/1 መሠረት ተሸረዋል፡፡
2. የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በውሳኔ የዘጋውን መዝገብ በማንቀሳቀስ ከላይ በፍርድ ሐተታው ላይ በተገለጸው መንገድ ክርክሩን መርቶ ተገቢውን ሕጋዊ ውሳኔ እንዲሰጥበት በማለት በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 343/1 እና በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9(2) መሠረት ጉዳዩ ተመልሶለታል፡፡
3. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር የወጣውን ወጪ ግራቀኙ የየራሳቸውን ይቻሉ፡፡

ትዕዛዝ

- በዚህ መዝገብ የተሰጠው ውሳኔ ትክክለኛ ግልባጭ የመዝገብ ቁጥሩ 208801 ከሆነው መዝገብ ጋር እንዲያያዝ ታሟቅ፡፡
- መዝገቡ ውሳኔ ስላገኘ ተዘግቷል፡፡ ይመለስ፡፡

ማ/ተ